

nevniliga at tey føroysku byggifeløgini í stóðugt størri mun verða sett út av spelinum — við tí máta tað verður projekterað og bygt uppá í dag.

— Men er tað ikki neyðugt í ávisum førum at fara av landinum eftir eitt nú lidnum bygningum?

— Ein sigur hetta er neyðugt í dag. Men lat okkum bert fara nøkur ár aftur í tíðina, tá studentaskúlin skuldi byggjast. Tá frættist, at eini svensk elementhús skuldu setast upp í Hoydølum. Tá fóru meistarafeløgini til landsstýrið og søgdu, at tey fóru at leggja forðingar í vegin.

Hetta trýstið gjørdi, at skúlin varð teknaður í Føroyum og gjørdur av føroyskum feløgum. Og har stendur hann so í dag. Tað vit kunnu læra av hesum er, at tað ber ikki til, at alt skal gerast uppá stytstu tíð, tí skal tað ganga út yvir samfelagið sum so, so er litið vunníð.

— Hvussu metir tú framtíðina til arbeiði?

— Fyri tveimum árum síðani vóru menn svart-skýgdur. Men so komu ymisk arbeiði í gongd. Nú skal so SEV møguliga undir útbygging, so tað hevur helst brúk fyri nakað væl av fólki.

Arbeidsloysisstuðul

Vit spurdu nú formannin í Havnar Handverkarafelag, hvat felagið kann gera fyri teir limir, sum gerast arbeiðsleysir?

— Til hetta sigur hann, at felagið einki annað kann gera við tað enn at royna at skaffa monnum arbeiði aftur. Annars hevur felagið ein arbeiðsloysis- og verkfallsgrunn. Limirnir gjalda 40 kr. í limagjaldi um vikuna, og av hesum fara einar 20 kr. í henda grunn.

Hogni Højgaard sigur, at ongar reglur eru fyri at gjalda úr hesum grunni til arbeiðsleysisar handverkarar og tí hevur heldur ongantíð verið gildið út til hetta endamálið. Peningurin er meira ætlaður til verkfallsendamál.

— Men áttu hesar reglur ikki at verið gjørdar?

— Tað eru ymsar meiningar um tað. Summi halda, at reglur um arbeiðsloysisstuðul mugu ikki vera, tí tað fer at verða misbrúkt. Roynst eigur heldur at verða at skaffa monnum arbeiði. Aðrir vilja so vera við, at tað altíð vilja vera nakrir, sum koma í eina ringa støðu, áðrenn ein almenn ella onnur reglugerð um arbeiðsloysisstuðul kemur í gildi. Tí áttu hesir at fingið onkra hjálp.

— Hvat heldur tú sjálvur?

— Eg havi einki ímóti at menn fáa hjálp eitt nú frá felagnum. Men tað kann

skapa presedens, um felagið skal taka støðu til nær ávisir menn treingja til stuðul. Tað vil vera tengt at, hvat stjórin sigur og teir menn, sum søkja. Her fer helst at verða mismunur gjørdur, um ein vil tað ella ikki.

— Men hvi gjalda i arbeiðsloysisgrunn tá eingin slíkur virkar?

— Tað eru nógv ár, síðani hetta kom í lógina. Eg rokni við at teir, sum gjørdur lógina, hava hugsað um at savna pening fyri eftirtíðina.

Ung i læru

Hvat skulu meistarar gera tá teimum tørvar fólk og tit ikki halda, at teir skulu innflyta útlenskar handverkarar?

— Tá eiga meistararnir heldur at taka arbeiðsmenn, sum tá kunnu arbeiða saman við handverkarum. Vit hava eisini mælt meistarunum til, tá teir mangla fólk, at taka ung i læru, tí so hava teir handverkarar, tá ein tíð er farin. Tað skuldi so hjálpt uppá arbeiðsloysi hjá ungdominum og hetta hevði avlastað skúlarnar.

Hetta skuldi borið serliga væl til innan ávis fak eitt nú timburfakið, men tað er órvisi innan t.d. sveisarafakið. Her er skipanin tann, at vit hava ein maskinskúla. Fyri at sleppa á skúlan, skal ein hava verið i læru á eini smíðju. Vanliga standa menn fyra ár i læru, áðrenn teir fara á maskinskúla. Nú er tað so, at lærir ein til sveisara, sum tekur tvey ár, so er i smíðjuni ella dreyguverksstaði i eitt halvt ár, er hetta nóg mikið til at sleppa á maskinskúla. So eingin ella fáir vera verandi á arbeiðsplássinum.

— Hvat kunnu vit so gera við hetta?

— Eg veit tað ikki. Ein kann neyvnan nokta fólki at fáa meiri lærdóm.

— Ein hoyrir av og á meistarar siga, at tað er ov dyrt at hava lærlingar. Hvat heldur tú um tað?

— Eg haldi ikki, at tað er dyrt hjá meistarum at hava lærlingar. Í nógvum førum kann verða talan um biliga arbeiðsmegi. Alt arbeiði er ikki líka krevjandi. Innan nógv fak fær meistarin fulla nýttu av lærlinginum eftir bert stuttari tíð.

— Nevndarlímur í Lærlingafelagnum søgdu i samrøðu í Sosialinum herfyri m.a. at lærutíðin er ov long. Hvat heldur tú um tað?

— Tað er rætt, at tað eru nógv, sum halda, at fyra ára lærutíðin er ov long. Tað er gamalt her hjá okkum, at lærutíðin innan øll fak, er 4 ár. Sjálvur haldi eg, at lærutíðin átti at verið minkað.

Reglugerð fyrri spesialarbeiðarar

— Hvat heldur tú um at útbúgva spesialarbeiðarar í Føroyum?

— Eg veit, at summir handverkarar eru ímóti tí. Meðan aðrir so halda, at tað er rætt t.d. at hava skeið í forskalling, so hesir kunnu avlasta timbarmennin. Hetta kundi sjálvsagt verið gott í eini tíð, har nógv arbeiði er, men hvat so tann dagin, tá arbeiði minkar! Tá eigur timbarmáðurin sjálvandi, at hann hevur rætt til arbeiði, og so verða hinir uppsagdir.

Sjálvur haldi eg, tað er tiltrongt við eini reglugerð fyrri spesialarbeiðarar, serstakliga útlendingar, sum koma til landið. Ein slík reglugerð kemur skjótt. Hon fer at siga nakað um, hvørji rættindi spesialarbeiðarar skulu hava í felagnum.

Hogni Højgaard sigur viðari, at upprunliga var Handverkarafelagið stovnað uppá at bert fólk við sveinabrævi eru limir. Spezialarbeiðarar harafturimóti hava i nógvum førum lært í fáar vikur, so skulu teir hava somu rættindi i felagnum, so er grundarlagið tikið undan tí.

Reglugerðin fyrri spesialarbeiðarar skal gerast, uttan at hon fer at diskriminera onóg, men eg eri bangin fyrri, at vit eru noyðdir at diskriminera eitt sindur.

Siga føroyingum upp fyrst

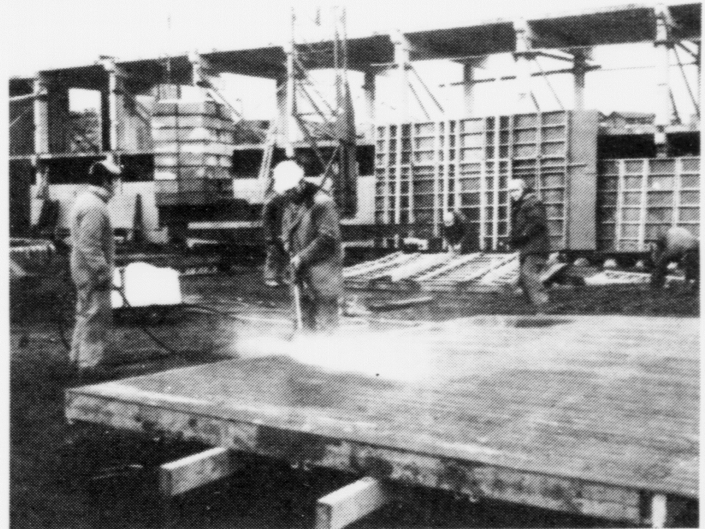
Hogni Højgaard heldur annars, at tað eisini er ein uppgáva hjá einum føroyskum byggiharra, at meta um, antin tað er moralskt rætt at taka útlendingar ella ikki. Tað er hann, sum ger av, hvør skal vera i arbeiði.

— Tá hesir menn so eru limir i einum føroyskum felag, og vit fáa arbeiðsloysi, tá ber ikki til at pilka útlendingarnar burtúr.

— Eg eri bangin fyrri, at nógvir arbeiðsgevarar vilja siga føroyingum upp fyrst. Tá fleiri hundrad mans gjørdust arbeiðsloysir í Grønlandi herfyri, tá vóru tóla bert nakrir heilt fá danir, sum mistu arbeiði, meðan teir flestu vóru grønlendingar. Verður ikki rætt atborið her hjá okkum, kann sama søga endurtaka seg her, um vit fáa arbeiðsloysi.

Viðari sigur formaðurin i handverkarafelagnum, at ein hevur sæð og hoyrt so nógv. Tað visir seg á nógvum úttalilsum, at føroyingar nytta ikki til nakað. Útlenskir handverkarar arbeiða nógv skjótari osfr. Byggimeistarar siga, bart út at for-

Framhald á síðu 12

Enn er nógv bygging í Havn

Jóannes Dalsgaard, logtingsmaður:

Flokkurin ikki broytt áskoðan men ásannar at landsstýrið førir ongan arbeiðsskapandi politikk

— Hóast Javnaðarflokkurin hevur lagt uppskot fram á Tingi um at ein nevnd skal gera uppskot um almenna arbeiðsávising og arbeiðsloysisstuðul hevur hann kortini ikki broytt áskoðan i vinnupolitikki sínum, sigur Jóannes Dalsgaard, framsgurmaður i arbeiðsmarknaðarmálum.

Tað eru fleiri, sum hava spurt, um flokkurin hevur broytt áskoðan, tí áður hevur flokkurin verið ivingarsamur i spurninginum um eina arbeiðsloysissskipan. Sosialurin hevur spurt Jóannes Dalsgaard:

— Flokkurin hevur enn sum áður tá áskoðan, at besta arbeiðsloysisstryggingin er at føra ein arbeiðsskapandi politikk bæði á Tingi og i kommunum.

Jóannes Dalsgaard visir á, at flokkurin er ikki farin burtur frá sjónarmiði sínum, men uppskotið er ein ásannan av, at tað sær ikki ljóst út fyri einum arbeiðsskapandi politikki, so leingi borgarliga samgongan situr i Tinganesi.

Landsfundar samtyktir

Harafturat hevur landsfundurin, sum er hægsta vald floksins, tvey teir seinastu árin i fundarsamtyktini sagt: I 1981 »Landsfundurin metir, at

tað er neyðugt at seta á stovn arbeiðsloysisstrygging og landsumfatandi arbeiðsávising», og i ár: »Landsfundurin áleggur tingbólkinum saman við floksins arbeiðsnevnd at gera uppskot til lóg um føroyskan arbeiðsloysisstuðul at leggja fyrri Tingi á ólavssøku».

Eisini visir Jóannes Dalsgaard á Virkisráðnum hjá flokkinum. Um henda spurningin sigur hon m.a.: »Flokkurin leggur dent á, at øll verða tryggjað móti inntøku-missi vegna óarbeiðsføri, av sjúku, vanlukku ella arbeiðsloysi».

Annars sigur Jóannes Dalsgaard, at flokkurin er greiður yvir, at tað kann vera torført at definera arbeiðsloysi i Føroyum við tí vinnumynstri, vit hava.

— Eisini er flokkurin greiður yvir, at tað ikki uttan viðari er møgult at seta á stovn sama slag av arbeiðsloysisstrygging, sum til dømis er galdandi i Danmark.

— Eisini er flokkurin greiður yvir, at tað ikki uttan viðari er møgult at seta á stovn sama slag av arbeiðsloysisstrygging, sum til dømis er galdandi i Danmark.

Broyting av forsorgarlógini blokerað

— Men nakað má gerast, tí i lótni er stöðan tann,

at einasti møguleiki, tey arbeiðsleysis hava, er styrkveiting eftir forsorgarlógini.

Ætlanin er at broyta hesa lógina og gera hana meira tíðarhóskandi, men meirilutin av landsstýrinum hevur blokerað hana, tí talan er eisini um styrk til arbeiðsleysis. Men henda lógin kann kortini ikki sammetast við veruligan arbeiðsloysisstuðul, sigur Jóannes Dalsgaard.

Javnaðarflokkurin hevur skotið upp, at nevndin sum skal kanna arbeiðsloysissspurningin og koma við uppskotunum, skal setast saman av umboðum fyrri fakrørsluna og fyrisingina.

Áheitan frá F. A.

Fakfelag — t.d. Føroya Arbeiðarafelag — heitti i vár á Tingið um at fáa kannað allan spurningin i samband við arbeiðsloysi.

Somuleiðis heitti FA á Tingið um at umhugsa almenna arbeiðsávising og arbeiðsloysisstuðul.

Orsøkin til, at FA sendi hesi skrivini var hon, at arbeiðsloysi gjørdi vart við seg ymsastaðir i landinum. Og i seinastuni eru fleiri arbeiðsfólk i Havn send heim.

Uppskotið skuldi koma til l. viðgerð seint seinrapartin i gjár.

jo-mo